

УДК 330.322.3:331.101.262

ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

Студ. І.О. Наумкіна, гр. БМО-1-17

Науковий керівник проф. В.В. Бугас

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Дослідити та ознайомити соціум з питанням щодо інвестицій в людський капітал.

Об'єкт та предмет дослідження. Інвестиції в людський капітал, його значення і категорії, процес формування.

Методи та засоби дослідження. Для узагальнення наукової думки і систематизації отриманих знань для вивчення інвестицій в людський капітал, було використано загальнонаукові засоби дослідження.

Результати дослідження. За фінансовим визначенням, інвестиції – це всі види активів (коштів), що вкладаються в господарчу діяльність з метою отримання доходу. Економічне визначення інвестицій можна сформулювати таким чином: інвестиції – це видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни оборотного капіталу, оскільки зміни у товарно-матеріальних запасах здебільшого залежать від руху видатків на основний капітал. Витрати, які сприяють зростанню продуктивності, можна розглядати як інвестиції, тому що поточні витрати здійснюються з тим розрахунком, що вони будуть багаторазово компенсовані збільшеним потоком доходів у майбутньому.

Інвестиції в людський капітал – це витрати коштів, часу і енергії для створення або збільшення людських продуктивних характеристик: здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій – заради підвищення ефективності їх використання та зростання доходів від економічної діяльності.

Категорія «людський капітал» завжди зорієнтована на розвиток, створення додаткової вартості як джерела для подальшого самозростання капітальної вартості. Розвиток сучасної економіки відбувається за рахунок різного роду інноваційних, якісних зрушень у господарстві. Інвестиції в людський капітал являють собою будь-які дії, що підвищують професійну кваліфікацію та продуктивні здібності людини і тим самим продуктивність її праці. Вони прямо пов'язані зі зростанням продуктивності праці на підприємстві та сприяють збільшенню економічних вигід у майбутньому.

Формування людського капіталу — це процес творення продуктивних здібностей людини за допомогою інвестицій у конкретні процеси її життєдіяльності. При цьому інвестування здійснюється двояко: як вкладення коштів та ресурсів, так і витрати часу та сили, тобто як певні види людської діяльності. Джерела інвестицій у людський капітал: державний бюджет; регіональний бюджет; громадські фонди; підприємства (у тому числі освітні заклади); сім'я; особа.

Інвестиції в людський капітал можуть проявлятися в таких формах:

1. Підвищення кваліфікації працівників;
2. Зростання фізичних та моральних показників розвитку людського організму;
3. Створення нових стимулів для подальшого вдосконалення своїх результатів;
4. Бажання вдосконаливати аспекти свого морального, соціально-культурного та духовного розвитку.

Інвестиції в людський капітал класифікуються за групами витрат: первинна освіта (дошкільна, початкова, середня, професійно-технічна, вища); охорона здоров'я (подовження життя, зміцнення фізичної та психологічної сили); виховання; посилення мотивації до праці; пошук економічно важливої інформації; самовдосконалення, додаткова освіта; соціалізація працівників, підвищення їх комунікативних навичок; поліпшення умов

працевлаштування, міграція працівників; пошук економічно важливої інформації. Інвестиції в людський капітал є невід'ємною складовою роботи підприємств, оскільки витрати, понесені на підвищення рівня професіоналізму працівників сприяють збільшенню конкурентоспроможності підприємства, покращують його діяльність, зростанню як обсягів виробництва, так і доходів.

Завдання роботодавця - не тільки забезпечити високу пряму, адресну віддачу від інвестицій у людський капітал, а й за рахунок вкладених інвестицій досягти високого рівня економічного й соціального розвитку підприємства, що додатково створює відповідний корпоративний імідж і буде заохочувати висококваліфікованих працівників інших компаній змагатися за право працювати на такому підприємстві. Інвестиції в людський капітал мають особливості, що відрізняють їх від інших видів інвестицій: віддача від інвестицій у людський капітал залежить безпосередньо від терміну його використання, тобто визначається часом, що залишився до закінчення працездатного періоду життя людини. Чим раніше зроблено інвестиції в людину, тим довше, за інших рівних умов, вони даватимуть віддачу. Але слід враховувати, що якісніші та триваліші інвестиції приносять, як правило, більший і триваліший ефект.

Порівняно з інвестиціями в інші форми капіталу, інвестиції в людський капітал, за оцінками багатьох економістів, є найвигіднішими як для окремої людини, так і для суспільства в цілому. Характер, масштаби і види інвестицій у людину зумовлені історичними, національними, культурними особливостями та традиціями суспільства, менталітетом народу. Наприклад, рівень освіти і вибір професії дітьми значною мірою залежать від сімейних традицій, професії та рівня освіти їхніх батьків.

Є особливості також у фізичному та моральному зношуванні людського капіталу. Воно визначається, по-перше, мірою природного старіння (фізичного зношування) людського організму та притаманних йому психофізіологічних функцій, а по-друге, мірою економічного старіння (морального зношування) внаслідок застарівання знань чи відносного зменшення цінності здобутої колись освіти. Особливістю людського капіталу є також те, що у процесі використання він не лише зношується, а й збагачується за рахунок надбання людиною професійного досвіду навіть без спеціальних інвестицій. Тому зношування людського капіталу відбувається (у разі правильного його використання) значно повільніше порівняно з фізичним капіталом. Якщо ж у процесі використання людського капіталу постійно робляться додаткові інвестиції у безперервну освіту, здоров'я тощо, то його якісні й кількісні характеристики (обсяг, цінність, якість) можуть поліпшуватися протягом майже всього життя людини.

Висновки. Таким чином, функціонування людського капіталу, віддача від його застосування зумовлені волею людини — власника цього капіталу, її індивідуальними інтересами та перевагами, її зацікавленістю, відповідальністю, світоглядом і загальним рівнем культури, зокрема й економічної. Тому капіталовкладенням у людину притаманний вищий, ніж для звичайних капіталовкладень ступінь ризику та невизначеності, а зміни в обсязі людського капіталу залежно від витрат принципово неможливо оцінити з тією самою точністю, що й відносно фізичного капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кавецький В.В. Інвестиції в людський капітал та його формування / В.В. Кавецький// *Економические науки*. – 2007р. – № 1. – 96 с.
2. Критский М.М. Человеческий капитал в информационной рыночной экономике /М.М. Критский//*Человеческий капитал в условиях современной трансформации экономики: Сб. науч. тр. / Под ред. М.М. Критского*. – СПб., 2000. – С. 6-46.